ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów T. z. w Poznaniu.

Redakcja i Administrajca: Rzeczpospolita 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 15 czerwca 1927

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 20 zł, półrocznie 10 zł, kwartalnie 5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 24 zł, półrocznie 12 zł, kwartalnie 6 zł. Numer pojedynczy 1 zł.

NR. 12 Wydawca: *Związek Fabrykantów T. z. w Poznaniu* **ROK 6**

W. Lewandowski i S-ka

ul. Wielka 11 **Poznań** • St. Rynek 55

Odzież nasza chlubą Polski

Powyższy znak ochr. daje gwarancję za niezrównany krój — pierwszorzędne wykonanie przy doborze najlepszych podszewek.

Adres telegraficzny „Wykwint“ Poznań

Telefon 12-99 i 41-91

Skład fabryczny: Kraków, Rynek Gł. 34

Specjalny oddział: Dostawy dla władz państwowych i komunalnych

Zaufane źródło zakupu

MECHANICZNA FABRYKA WYKWINTNEJ ODZIEŻY MĘSKIEJ

i DLA CHŁOPCÓW

HURTOWNIA SUKNA i PODSZEWEK

PIERWSZA WIELKOPOLSKA FABRYKA PYJAM

Ceny najniższe *Stały dopływ nowości* *Wybór największy*

SAMOCHODY WSZELKIEGO RODZAJU

PRZYBORY i CZĘŚCI, WARSZTATY MECHANICZNE,

FABRYKĘ KAROSERYJ, GARAŻE i SZKOŁĘ SZOFERÓW

POLECA

„BRZESKIAUTO“ Sp. Akc. POZNAŃ

ZAŁOŻ. 1894 r. **ULICA DĄBROWSKIEGO 29** TEL. 63-23, 63-65, 34-17

KSIĘGI HANDLOWE

EK Znaczek fabryczny

EK Znaczek fabryczny

KRĘGLEWSKIEGO

Protestowanie weksli na poczcie.

Na mocy rozporządzenia Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 18 maja rb. wydanego w porozumieniu z Ministerstwem Poczt i Telegrafów, wprowadza się z dniem 1 września 1927 r. protestowanie weksli przez wszystkie urzędy i agencje pocztowe w Państwie.

Urzędy te i agencje będą sporządzały protesty jedynie z powodu niezapłacenia za wyjątkiem:

1. jeżeli protest miałby być sporządzony z powodu niezapłacenia sumy przewyższającej zł 1.000;
2. gdy weksel jest wystawiony w języku innym, aniżeli państwowy, oprócz obszarów, wymienionych w ustawie z dnia 31. 7. 1924 r. o języku państwowym etc. (Dz. Ust. R. P. nr. 73/1924, poz. 724), gdzie dopuszczalne jest sporządzanie protestów na podstawie weksli, wystawionych w językach ruskim, białoruskim, względnie litewskim, a także na obszarze województw: poznańskiego, pomorskiego i śląskiego, wystawionych w języku niemieckim;
3. weksli, wystawionych za granicą lub na walutę zagraniczną: co do weksli wystawionych w walucie zagranicznej to są one przyjmowane przez pocztę tylko jako zlecenia pocztowe, nie przeznaczone do protestu. W tych wypadkach zleceniodawca przedstawia kwit opiewający na walutę złotową, przy dołączeniu weksli wystawionego w walucie zagranicznej;
4. weksli zaopatrzonych adresem w potrzebie lub przyjęciem w potrzebie;
5. o ile weksel ma być zaprotestowany przy przedstawieniu kilku egzemplarzy tega samego wekslu, albo przy przedstawieniu oryginału i kopji wekslu.

Opłata za sporządzenie protestu przez pocztę zależnie od wysokości sumy, ulegający zaprotestowaniu wynosi:

Kwota protestu	opłata
do zł 100	2,00 zł
zł 100— 300	2,50 zł
zł 300— 400	4,00 zł
zł 400— 600	5,00 zł
zł 600—1000	7,00 zł

Niezależnie od tego pobiera się należne w myśl przepisów właściwych ustaw i rozporządzeń opłaty stemplowe.

Ministerstwo Poczt i Telegrafów wyda rozporządzenie, zawierające szczegółowe przepisy o przesyłaniu weksli, przeznaczonych do protestu w listach zleceniowych oraz o protestowanie weksli przez urzędy i agencje pocztowe.

Rozporządzenie to zostało już opracowane i będzie w najbliższym czasie ogłoszone w „Dzienniku Ustaw R. P."

Wreszcie zaznaczyć należy, że z dniem 1 września r. b. urzędy i agencje pocztowe nie będą już pośredniczyły w oddawaniu weksli notarjuszom do protestu.

Wprowadzenie protestów weksli przez pocztę jest wielkiem udogodnieniem dla ogółu publiczności, a zwłaszcza dla sfer handlowych i przemysłowych, obok bowiem 300 notarjuszów, istniejących w Państwie, przybywa jeszcze z górą 2 600 miejsc urzędowych, w których czynności protestu weksli, aczkolwiek na razie ograniczone, mogą być dokonywane.

Stopniowo, w miarę uprawnienia aparatu pocztowego do czynności protestu weksli, zamierza Zarząd Pocztowy rozszerzyć obecne granice, a to przez podwyższenie sumy protestu do zł 5 000, przyjmowania t. zw. akceptów (weksle do przyjęcia) protestowania weksli, wystawionych w walucie obcej i t. p.

Okólnik Związku Fabrykantów.

INFORMACJE.

Z posiedzeń Komitetu Eksploatacyjnego i Taryfowego P. R. K. W dniach 11. i 12. b. m. odbyły się posiedzenia Komitetu Eksploatacyjnego i Taryfowego Państwowej Rady Kolejowej, a 13. b. m. odbyło się plenarne posiedzenie Państwowej Rady Kolejowej.

Najważniejsze zapadłe uchwały i oświadczenia Ministerstwa Komunikacji, interesujące naszych Członków, są następujące:

1. **Rewizja taryf.** Prace przygotowawcze w Dyrekcjach Kolejowych opóźniły się o cały miesiąc, z czego wynika, że termin, wyznaczony do wykończenia całej olbrzymiej pracy z rewizją taryf, będzie opóźniony.

2. Zgodzono się na ułożenie nomenklatury towarów w porządku alfabetycznym, a nie według działów produkcji.

3. Uchwalono, że ilość klas taryfowych będzie zwiększona, a to w tym celu, ażeby taryfy były więcej elastyczne.

4. Ministerstwo ma zrewidować sprawę niepomiernie wysokich taryf wskutek kilkakrotnego zaliczania należytości stacyjnych w bezpośredniej komunikacji z dojazdowemi kolejami pinczowskiemi.

5. W sprawie opłat bocznicowych Ministerstwo zgodziło się na nieznaczne ulgi, podczas gdy najżywotniejsze uchwały Komitetu, zmierzające do znacznego zmniejszenia tych opłat, nie zostały uwzględnione. Komitet uchwalił po pewnym czasie jeszcze raz powrócić do tej sprawy.

6. Projekt Ministerstwa w sprawie oddania kredytów frachtowych w ręce Banku Gospodarstwa Krajowego spotkał się z jednomyślną opozycją. Uchwalono, ażeby sprawę kredytów frachtowych załatwiała kolej tak, jak dotychczas, gdyby to jednak nie dało się utrzymać, ma być ta sprawa oddana konsorcjum banków, zaś Bank Gospodarstwa Krajowego miałby prowdzić tylko gestję.

7. Uchwalono przyspieszenie wydania jednolitych ustaw kolejowych (ustawa koncesyjna, wywłaszczeniowa itd.)

Na plenarnem posiedzeniu Państwowej Rady Kolejowej uchwalono wszystkie wnioski przyjęte przez Komitety. Do najważniejszych spraw należą:

a) Wniosek w sprawie zakupu większej ilości wagonów dla eksportowego przewozu mebli giętych;

b) Wniosek w sprawie udzielenia kredytów w bieżącym roku na przeniesienie parowozowni w Krakowie poza rejon dworca krakowskiego, ażeby umożliwić budowę nowego dworca osobowego w Krakowie.

c) Wniosek zmierzający do ostatecznego ustalenia kierunku linji klejowej Kraków—Warszawa.

Handel zagraniczny. Dnia 27. z. m. min. Kwiatkowski urządził u siebie małe zebranie dla rozpatrzenia całokształtu i linji rozwojowych naszego handlu zagranicznego przy udziale wicepremjera p. Bartla i czterech ministrów, najwyższych urzędników z Ministerstw gospodarczych, oraz 8 przedstawicieli kół gospodarczych w osobach pp.: Wierzbickiego, Trepki, Diamanda, Cybulskiego, Okolskiego, Szydłowskiego, Wiślickiego, Battaglji, Gościckiego i posła Mianowskiego. Zebranie rozpoczął p. Kwiatkowski własnym referatem, przedstawiającym zapomocą wykresów linje rozwojowe naszego handlu zagranicznego w sposób bardzo interesujący i pouczający. Na tle tego referatu rozwinęła się dyskusja, w której między innymi p. Wierzbicki forsował sprawę waloryzacji ceł, przeciw czemu występowali pp. Diamand i Wiślicki. P. Kwiatkowski zapowiedział dalsze konferencje tego rodzaju.

Traktat z Niemcami. Wiadomości prasowe o ewentualnych nowych rokowaniach o traktat handlowy z Niemcami zgoła się nie sprawdzają i nadal utrzymuje się poważne (nietylko w polskich kołach) przekonanie, że Niemcy obecnie nie chcą zawierać traktatu z Polską.

Kopalnie węgla w Anglji. Z Anglji dochodzą poufne wiadomości o nowem napięciu między górnikami a właścicielami kopalń. Właściciele kopalń uważają bowiem dalszą zniżkę płac robotniczych za nie-

uniknioną dla zapewnienia kopalniom jakiej takiej rentowności, a górnicy znowu nie chcą o tem słyszeć. Ze sfer dobrze poinformowanych słychać, że jest możliwość wybuchu ponownego strajku węglowego. Strajk węglowy w części zagłębia węglowego południowej Ameryki z całego szeregu przyczyn nie może wywrzeć żadnego wpływu na stosunki zbytu węgla w Europie.

Spoczynek niedzielny. Informowaliśmy się w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej odnośnie do zmian w ustawie o spoczynku niedzielnym, gdzie nas zapewniono, że Ministerstwo w tej sprawie nic nie robi, a wiadomości prasowe powstały wskutek wniosków, podniesionych na Komitecie mniejszości narodowych.

Posiedzenie Komisji Opinjodawczej. Dnia 4 maja r. b. po południu odbyło się w Gmachu Prezydjum Rady Ministrów posiedzenie Komisji Opinjodawczej. Na porządku dziennym między innemi były następujące sprawy:

1. Wniosek nagły ministra przemysłu i handlu o zaniechanie pobierania na kolejach położonych na obszarze W. M. Gdańska dwóch podatków: stempla od listów przewozowych (Frachturkundenstempel) i podatku przewozowego (Verkehrssteuer).

2. Wniosek Polskiego Komitetu Normalizacyjnego w sprawie statutu Komitetu Normalizacyjnego.

Polski Komitet Normalizacyjny przedłożył mianowicie projekt ustawy o utworzeniu przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu Polskiego Komitetu Normalizacyjnego dla normalizacji wytworów przemysłowych, oraz warunków ich dostawy. Do zadań Polskiego Komitetu Normalizacyjnego należałoby: a) ustalanie jednolitych warunków technicznych dla dostaw oraz odbiorczych przepisów i prób; b) ustalanie jednolitych norm, obejmujących klasyfikację, nomenklaturę i wymiarowanie materjałów i wytworów przemysłowych.

Za pośrednictwem Ministerstwa Przem. i Handlu Poselstwa R. P. w Brazylji podaje się do wiadomości zainteresowanym, że w Rio de Janeiro powstał dom handlowy p. Gellerta (Av. Rio Brasco 47).

Obecnie p. Gellert nosi się z zamiarem zorganizowania swego domu w Sao Paulo oraz w Babii, gdzie posiada już swoich korespondentów. Rozwój przedsiębiorstwa opóźnia jedynie brak kapitałów oraz ogólny kryzys gospodarczy, jaki przeżywa obecnie Brazylja.

Wspólnikiem p. Gellerta jest p. Radgowski, b. kapitan W. P.

Eksportowi do Chin nic nie zagraża. Otrzymaliśmy wiadomości z Dalekiego Wschodu, że alarmujące wiadomości prasy polskiej, zamieszczane stale od połowy kwietnia o groźnej sytuacji politycznej Chin i Mandżurji z podobnie absurdalnemi wieściami, jak wkroczenie wojsk sowieckich do Mandżurji, ogłoszenie w niej stanu oblężenia, zamknięcie sklepów, panika w Charbinie oraz zamarcie życia handlowego w tymże, zgoła nie odpowiadały rzeczywistości. Wieści te jawnie tendencyjnie, czerpane przeważnie z podobnych źródeł, jak Agencja Reutera, bardzo zaszkodziły sprawie polskiej ekspansji w Chinach, gdyż odstraszyły nasze firmy od pracy z Mandżurją i należącym do tejże Charbinem wtedy, gdy tej ostatniej faktycznie nigdy nic nie zagrażało i nie zagraża, bowiem nad spokojem w niej bacznie śledzi Japonja, mająca tu swe osobiste, nader żywotne, bo finansowe interesy, polegające na unieruchomionych w tej części Chin olbrzymich kapitałów w różnej własności oraz przedsiębiorstwach przemysłowych, która to Japonja zupełnie niedwuznacznie dała sowietom poznać, że w razie czego, nie zawaha się przed zbrojną interwencją. W sprawie tej piszę ciągle do Polski odnośne wiadomości, starając się o sprostowanie podobnych bezpodstawnych informacji.

Zaniki piwa w browarach. Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dnia 13 kwietnia rb. l. 6510/27 WA wyjaśniło, że normy dopuszczalnych zaników nie mogą przekraczać 20% i powinny zawierać się w granicach od 10—20%.

Sprzedaż konsumentom wyrobów wódczanych z fabryk wódek i hurtowni. Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 12. 4. rb. l. 6186/D. A. M./W. A. wyjaśniło, iż:

1. fabryki wódek mogą sprzedawać swe wyroby zasadnicze tylko do koncesjonowanych zakładów sprzedaży napojów alkoholowych; jako wyjątek od tej zasady należy uważać dozwoloną sprzedaż (ponad 35 litr. płynu) na uroczystości domowe, zwyczajem ustalone, na zasadzie osobnego poświadczenia władz skarbowych lub samorządowych;
1. konsumenci mogą nabywać wyroby wódczane w hurtowych sprzedażach w ilości nie mniejszej niż 15 ltr. płynu.

O udział polskiego przemysłu na Targach w Salonikach (Grecja). Polska Ekspansja Gospodarcza w Warszawie, w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Zagranicznych i Ministerstwem Przemysłu i Handlu (Państwowy Instytut Eksportowy)i Grecko-Polskiej Izby Handlowej w Atenach, przystępuje do zorganizowania oficjalnego udziału Polski w tegorocznych jesiennych Międzynarodowych Targach w Salonikach (Grecja), które się odbędą na początku września 1927.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych delegowało w tym celu na tegoroczne Targi Poznańskie swego referenta w osobie p. Bojarskiego, który przy fachowej współpracy p. Ślizińskiego, dyrektora wyżej wymienionej Izby Handlowej Grecko-Polskiej, wybitnego znawcy stosunków greckich, jako też p. Michalopoulosa, sekretarza pow. Izby udzielali zainteresowanym wszelkich potrzebnych informacji. Z powyżej 100 zgłoszonych do udziału w Targach w Salonikach firm, zostały przyjęte dotychczas tylko 25, dla których okazały się faktyczne możliwości zbytu na rynku greckim, względnie na rynkach Bliskiego Wschodu.

Ze względu na poparcie materjalne ze strony rządu polskiego oraz Grecko-Polskiej Izby Handlowej w Atenach, koszta udziału w powyższych Targach wynoszą jedynie 50 złotych za metr kw., przyczem koszta dekoracji, propagandy, transportu (od siedziby fabryki w Polsce) oraz dostarczenia na stoisko poszczególnych wystawiających firm fachowego urzędnika, o ile wystawiająca firma nie posiada jeszcze przedstawiciela w Grecji dla przyjmowania zamówień etc. są już włączone w powyższe 50 zł za 1 m. kw. Ze względu na to, iż znaczna ilość fabryk polskich już zgłosiła definitywnie swój udział w pow. Targach, przystępuje się w najbliższym czasie do budowy polskiego pawilonu, wobec czego zainteresowane firmy są proszone o możliwie najszybsze zgłaszanie swego udziału do Miejskiego Urzędu Targu Poznańskiego na ręce p. dyrektora Grecko-Polskiej Izby Handlowej w Atenach Ślizińskiego, z przesłaniem odpisu zgłoszenia do Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Warszawie, Wydział Prasowy.

P. dyrektor Śliziński, który zostanie w Polsce jeszcze kilka tygodni, będzie udzielał każdego czasu wszystkim zainteresowanym w nawiązaniu z Grecją stosunków eksportowo-importowych, wzgl. w udziale w pow. Targach w Salonikach, informacji w biurze Targu Poznańskiego, osobiście względnie pisemnie. Wszelką korespondencję należy skierować na jego nazwisko do Miejskiego Urzędu Targu Poznańskiego, ul. Głogowska 42.

Do Związku wpłynęło pismo firmy reklamowej chrześcijańskiej we Lwowie, w którem firma wyraża gotowość przyjęcia zastępstwo na Małopolskę względnie Lwów tutejszych firm przemysłowych. Najchę-

tniej reflektowałaby na zastępstwo firm branży technicznej i maszynowej. Wiadomości udzieli biuro Związku Fabrykantów T. z. w Poznaniu.

W sprawie stałej Wystawy wzorów polskiego przemysłu w Charbinie.

Państwowy Instytut Eksportowy zwrócił się do Związku w kwestji urządzania stałej Wystawy wzorów polskiego przemysłu w Charbinie.

Wystawa ma na celu zapoznanie chińczyków z polską wytwórczością i nawiązanie bezpośredniego stosunku między chińskim odbiorcą a polskim fabrykantem.

Wystawa jest popierania przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu. Koszt urządzenia Wystawy (lokal, jego urządzenie, personel, wydatki kancelaryjne) obliczony jest w pierwszym roku na około zł pol. 40 000.

Państwowy Instytut Eksportowy sądzi, że szereg firm, w których interesie leży urządzenie powyższej wystawy, zgodziło się podzielić powyższą sumę pomiędzy siebie, co zresztą nie wyniesie na poszczególne firmy dużej kwoty i tą drogą wystawa dojdzie do skutku. Prosimy o poinformowanie Związku czy firmy zechciałyby wziąć udział w omawianej wystawie, które ze względu na bardzo pojemny rynek chiński jest godną polecenia.

EKSPORT.

Do Rumunji: koronki, wyroby dziane i pończosznicze, manufakturę, parafinę, słomkę i sparoterję do kapeluszy, skórki zamszowe czarne i bronzowe (do kapeluszy), formy gotowe, stoiki filcowe, główki do kapeluszy damskich, w większych ilościach żelazo wszelkiego rodzaju, blache, cynk, ołów w sztabach i inne.

Do Palestyny: rury czarne i galwanizowane, szczeliwa (fittings), śruby, mutry, zakrętki, żelazo handlowe, belki i materjały budowlane.

Eksport do Stanów Zjednoczonych Ameryki. Państwowy Instytut Eksportowy komunikuje, że eksporterzy polscy, pragnący wywozić towary do Stanów Zjednoczonych, winni ściśle stosować się do artykułu 304 Amerykańskiej Taryfy Celnej, który to rozdział wymaga, aby wszelkie towary wwożone w granice celne Stanów Zjednoczonych, oznaczone były nazwą kraju pochodzenia w języku angielskim, t. j. w wypadku przywozu z Polski — napisem „Made in Poland". Leży to w interesie eksporterów, gdyż towary nieoznaczone w ten sposób podlegają opłacie kary w wysokości 10% ich wartości.

SPRAWY CELNE.

Cła na meble gięte, obowiązujące w Australji. Państwowy Instytut Eksportowy podaje do wiadomości obowiązujące obecnie w Australji cła na meble gięte.

Krzesła wartości do 10 sh. opłacają cło w wysokości 5½ sh. Od krzesła wartości powyżej 10 sh. cło pobierane jest w następujący sposób: 10% dolicza się do sumy faktury i od uzyskanej sumy cło wynosi 50% wartości.

Jednocześnie Instytut podaje bez zobowiązania adresy poważniejszych importerów mebli w Australji: Anthony Hordern et Sons, Ltd. Brickfield Hill, Sydney. Grace Bros, Ltd., impórters et c. Brodway, Glebe, Sydney. Marcus Clak et Co., Ltd., Central Square, Sydney. Beard, Watson et Co., Ltd., 361 Georges Street, Sydney. Mark Foys's, Ltd., Liverpool Street, Sydney. J. Mackie et Co., Hunter Street West, Newcastle. Buckingham's Ltd., 69-73 Oxford Street, Sydney.

Zmiany stawek celnych przewozowych. Na podstawie art. 7 lit. i ustawy z dnia 31 lipca 1924 roku w przedmiocie uregulowania stosunków celnych (Dz. Ust. R. P. nr. 80/1927, poz. 777) opracowany został projekt rozporządzenia wprowadzającego zmiany w nomenklaturze i stawkach celnych dla pozycji 37 i 115 taryfy celnej, a mianowicie przez ustalenie nowych stawek celnych dla śledzi opiekanych oraz chlorku etylu.

W porównaniu do stanu obecnego, nowe cła przedstawiać się mają, jak następuje:

Poz. taryf. celnej	Dotychczasowa nomenklatura	Dotychczasowe cło w zł od 100 kg
37 p. 4	Śledzie: c) wędzone i opiekane	20
115	Etery, estry: kolodjum, chloral, chloroform:	
	1. eter (siarczany) łącznie z wagą bezpośredniego opakowania . .	150
	2. etery, oprócz siarczanego i estry, używane w lecznictwie i przemyśle, nie zawierające spirytusu: kolodjum, chloral, chloroform, wszystko łącznie z wagą bezpośredniego opakowania . .	210

Poz. taryf. celnej	Projektowana nomenklatura	Projektowane cło w zł od 100 kg
37 p. 4	Śledzie: c) wędzone i opiekane	
	I. wędzone	20
	II. opiekane	35
115	Etery, estry: kolodjum, chloral, chloroform:	
	1. etery (siarkowy) łącznie z wagą bezpośredniego opakowania . .	150
	2. Chlorek etylu łącznie z wagą bezpośredniego opakowania . . .	600
	3. etery i estry używane w lecznictwie i przemyśle (oprócz wyżej wymienionych) nie zawierające spirytusu: kolodjum, chloral, chloroform, wszystko łącznie z wagą bezpośredniego opakow.	210

Wyroby firm krajowych, godnych polecenia:

Ceny ogłoszeń w dziale niniejszym wynoszą 25,— zł za 1 wiersz na rok 1927.

Aparaty i artykuły elektrotechniczne
W. Zgoła w Poznaniu, ul. Grottgera 4, tel. 62-93.

Armatura
Władysław Jezierski, w Poznaniu, ul. Słowackiego 38. Przedstawiciel „SAM“ Sp. Akc. Münstermann w Katowicach.

Barwniki nietrujące
Domagalski i Ska., Poznań, św. Marcin 34 i Garncarska 8.

Bielizna
Jan Ebertowski w Poznaniu, ul. Wroniecka 6/8 tel. 2160-2825.
W. Rakowski w Poznaniu, ulica Pocztowa 1.

Czekolada
Gaplana Tow. Akc. w Poznaniu, ul. św. Wawrzyńca 28.

Dezynfekcyjne środki, lyzol, kreolina
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK“, Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Dębina stolarska, dębowe dykty
B. Bystrzycki T. A. Orzechowo.

Druki
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122.
Drukarnia Polska, T. A. w Poznaniu, ul. św. Marcin 70.

Drzewo
Poznańska Spółka Drzewna T. A. w Poznaniu, św. Marcin 52/53.

Fabryka Farb
Wielkopolska Fabryka Farb w Poznaniu, plac Wolności 17.

Fabryka krawatów, szelek, rękawiczek i chusteczek
Hałas i Kajetaniak w Poznaniu, ulica Wielka 10.

Gazety
Kurjer Poznański, św. Marcin 70.
Orędownik Wielkopolski, ulica św. Marcin 70.

Getry (kamasze filcowe)
Poznańska Fabryka Getrów Właśc. Stefan Kałamajski, Poznań, Plac Wolności 6, Telefon nr. 2135—3300.

Instalacje
W. i St. Hedinger w Poznaniu, ul. św. Marcin 26.

Konfekcja męska
Lewandowski i Ska w Poznaniu, ul. Wielka 11.
F. Lisiecki, Poznań, Stary Rynek 10.

Lakiery i pokosty
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK“, Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Litograficzne druki
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122

Maszyny rolnicze
H. Cegielski Tow. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.
Grześkowiak, Gostyń, tel. 108.

Mydła
J. i St. Stempniewicz w Poznaniu, ul. Głogowska 55.
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK“, Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.
H. Żak, w Poznaniu, ulica Bukowska 37.

Mydło szare (miękkie)
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK“, Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Oleje eterycz. i esencje
Domagalski i Ska. w Poznaniu, św. Marcin 34

Opakowania i kartonaże
F. K. Ziółkowski i Ska, Poznań, Górna Wilda 122.

Perfumy
J. i St. Stempniewicz w Poznaniu, ul. Głogowska 55.
Henryk Żak w Poznaniu, Bukowska 37.

Piwo
Browar Huggera w Poznaniu, ulica Półwiejska 25.

Samochody
Brzeskiauto Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 29.

Siatki druciane
A. Zwierzchowski i Ska, Fabryka lin konopnych, stalowych oraz siatek i wyrobów drucianych w Poznaniu i Czerwonaku, biura ul. Podgórna 10a tel. 4007.

Siatki żarowe
Żar Tow. Akc. w Nowym Tomyślu.

Sukna
Poznańska Fabryka Sukna w Poznaniu, Naramowice.

Sztuczny nawóz
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „BLASK“, Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Sruby mosiężno-toczone
W. Zgoła w Poznaniu, ul. Grottgera 4, tel. 62-93.

Transport towarów
C. Hartwig, Sp. Akc. w Poznaniu, ul. Towarowa 20.

Wagony i Parowozy
H. Cegielski Tow. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.

Wódki
Hartwig Kantorowicz, Tow. Akc. w Poznaniu, Grochowe Łąki 6.
„Akwawit“, Tow. Akc. w Poznaniu, ulica Cieszkowskiego 5.

Zakłady Stolarskie
Zjednoczone Zakłady Stolarskie, Witajewski i Wojciechowski w Poznaniu, ul. Wybickiego 13-14

WITOLD WYSZYŃSKI

PIERWSZA POZNAŃSKA FABRYKA

FARB, LAKIERU i POKOSTU

*

BIURO FABRYCZNE:	BIURO HANDLOWE:
POZNAŃ-STAROŁĘKA	**POZNAŃ, Pocztowa 12**
TELEFON 55-75	TELEFON 28-98

*

P. K. O. Poznań, 203746 — Adr. tel.: Cynober-Poznań

PERFUMY, WODY KOLOŃSKIE MYDŁA

KALIA JSTE

PRZODUJĄ w POLSCE

J. & S. Stempniewicz

WARSZAWA **POZNAŃ** RADOM

BROWARY HUGGERA

Tow. Akc.

Poznań, ulica Półwiejska 25

Telefon 3037 i 3047.

Słodownie i fabryka lodu

polecają swoje wyborowe piwa:

KRYSZTAŁ (jasne pilzneńskie)

PORTER

SPECJAŁ ciemne (monachijskie)

WIELKOPOLSKA FABRYKA FARB

ST. DYCZKOWSKI i S-KA

POZNAŃ, PLAC WOLNOŚCI 17

TELEFON 28-06 ADRES TELEGR. „POLFARB"

UGRY UMBRY CZERWIEŃ ANGL. CZERŃ OLEJNA CZERŃ FRANKF. ZIELEŃ WAPIENNA BŁĘKIT WAPIENNY i inne	CZERWIEŃ SYGN. CZERWIEŃ MODNA CZERWIEŃ BERL. CYNOBER IMIT. ŻÓŁĆ CHROMOWA ZIELEŃ CHROM. ZIELEŃ CYNKOWA i inne

WSZELKIE FARBY DLA HANDLU i PRZEMYSŁU

NASZE FARBY

PRZEWYŻSZAJĄ JAKOŚCIĄ i DOBROCIĄ FABRYKATY ZAGRANICZNE

FABRYKACJA FARB NASZYCH SPOCZYWA W WYTRAWNYM RĘKU CHEMIKA FACHOWCA

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolita 1 — Czcionkami Drukarni Polskiej T. A. w Poznaniu.
Redaktor odpowiedzialny W. Szczepański.